

Europos Sąjungos
Taryba

Briuselis, 2021 m. lapkričio 19 d.
(OR. en)

14108/21

DEVGEN 206
ACP 116
RELEX 992
SUSTDEV 159
COHAFA 84
ONU 135
CLIMA 395

POSĖDŽIO REZULTATAI

nuo:	Tarybos generalinio sekretoriato
data:	2021 m. lapkričio 19 d.
kam:	Delegacijoms

Ankstesnio dokumento Nr.:	13440/21
------------------------------	----------

Dalykas:	Vandens klausimas ES išorės veiksmų srityje – Tarybos išvados (2021 m. lapkričio 19 d.)
----------	--

Delegacijoms priede pateikiamos 2021 m. lapkričio 19 d. įvykusiame 3828-ame Tarybos posėdyje priimtos Tarybos išvados dėl vandens klausimo ES išorės veiksmų srityje.

**Tarybos išvados dėl
vandens klausimo ES išorės veiksmų srityje**

1. Taryba akcentuoja strateginę vandens svarbą, ypač darniam vystymuisi, skurdo mažinimui, aprūpinimo maistu ir mitybos saugumui, žmogaus socialinei raidai, klimato srities veiksams, aplinkos apsaugai, biologinės įvairovės ir ekosistemų išsaugojimui, humanitarinėms operacijoms, taikai ir stabilumui. Taryba pabrėžia, kad vanduo yra ypač svarbus aplinkos, socialinei, kultūros ir ekonomikos sistemoms pasauliniu, regionų ir vietos lygmenimis, tuo pačiu pripažindama didėjančią antropogeninį spaudimą viso pasaulio vandens išteklių kokybei ir kiekybei ir tai, kad klimato kaitos poveikis iš esmės jaučiamas, kiek tai susiję su vandeniu.
2. Taryba primena 2019 m. birželio 17 d. išvadas, kuriose patvirtintos ES žmogaus teisių gairės dėl saugaus geriamojo vandens ir sanitarijos paslaugų. Taryba pabrėžia, kad svarbu ginti ir propaguoti šias teises laikantis Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m. įsipareigojimo „nė vieno nepalikti nuošalyje“, ir ypač daug dėmesio skirti vaikams, neįgaliesiems ir lyčių lygybei, kartu užtikrinant, kad visos moterys ir mergaitės galėtų naudotis teisėmis į saugų geriamąjį vandenį bei sanitarijos paslaugas ir kad būtų užtikrintas moterų ir mergaičių lygiateisis, įtraukus, efektyvus bei prasmingas dalyvavimas šiuo atžvilgiu. COVID-19 dar kartą parodė, kad norint sėkmingai pasirengti epidemijoms ir į jas reaguoti, itin svarbus yra tarpsektorinis bendradarbiavimas vandens, sanitarijos ir higienos (WASH) paslaugų bei sveikatos apsaugos srityse. Taryba taip pat primena 2021 m. birželio 14 d. išvadas dėl Europos komandos pasiryžimo užtikrinti žmogaus socialinę raidą stiprinimo ir pabrėžia holistinės koncepcijos „Viena sveikata“ svarbą.

3. Taryba dar kartą patvirtina, kad galimybės naudotis įperkamos WASH paslaugomis yra viena iš esminių išankstinių visuomenės sveikatos ir žmogaus socialinės raidos sąlygų, ir primena, kad ES išlieka įsipareigojusi propaguoti, ginti ir įgyvendinti visas žmogaus teises ir visapusiškai bei veiksmingai įgyvendinti Pekino veiksmų platformą ir Tarptautinės konferencijos gyventojų ir vystymosi klausimais veiksmų programą, taip pat jų peržiūros konferencijų rezultatus, ir išlieka įsipareigojusi užtikrinti lytinę ir reprodukcinę sveikatą bei teises šiame kontekste. Atsižvelgdama į tai, ES dar kartą patvirtina savo įsipareigojimą propaguoti, ginti ir įgyvendinti kiekvieno asmens teisę be diskriminacijos, prievartos ir smurto visiškai kontroliuoti ir laisvai bei atsakingai spręsti klausimus, susijusius su savo seksualumu ir lytine bei reprodukcinę sveikata. ES taip pat pabrėžia, kad reikia užtikrinti visuotinę prieigą prie kokybiškos ir įperkamos visapusiškos informacijos bei švietimo apie lytinę ir reprodukcinę sveikatą, įskaitant visapusišką lytinį švietimą, ir visuotinę prieigą prie sveikatos priežiūros paslaugų.
4. Taryba primena 2018 m. lapkričio 19 d. išvadas dėl diplomatijos vandens srityje ir dar kartą pakartoja ES diplomatinį angažavimąsi vandens klausimais, ypač tarpvalstybinį bendradarbiavimą vandens išteklių srityje, kaip vieną iš taikos, saugumo ir stabilumo priemonių, ragindama toliau jas įgyvendinti ir didinti diplomatijos vandens, klimato ir energetikos srityse sinergiją, taip pat šių sričių sinergiją su biologinės įvairovės ir aprūpinimo maistu ir mitybos saugumo sritimis. Taryba palankiai vertina valstybių narių veiklą, kuria remiamas tarpvalstybinis bendradarbiavimas vandens išteklių srityje įvairiuose regioniniuose kontekstuose, joms vykdant vandentvarkos ir diplomatijos vandens srityje veiklą.
5. Taryba pabrėžia poreikį spręsti vandens klausimus kaip neatsiejamą konfliktų prevencijos, sprendimo ir stabilizavimo elementą, be kita ko, stiprinant gebėjimus, visų pirma tarpininkavimo atžvilgiu. Šiuo tikslu Taryba akcentuoja, kad reikia sukurti ir naudoti visas būtinas su vandeniu susijusios rizikos kartografavimo priemones, skubaus įspėjimo sistemas, reikiamas ekspertines žinias ir nelaimių rizikos mažinimo bei valdymo priemones, paremtas konfliktams atžvalgiu, lyčių klausimu konstruktyviu ir žmogaus teisėmis grindžiamu požiūriais. Bendradarbiavimas vandens klausimais, ypač tarpvalstybiniame kontekste, suteikia galimybę imtis į taiką orientuotų priemonių, todėl svarbu atsižvelgti į su vandeniu susijusią riziką bei rodiklius analizuojant konfliktus nestabiliuose valstybėse bei konfliktų paveiktose teritorijose ir programuojant joms skirtas priemones, taip pat rengiant BUSP misijas ir jas dislokuojant konfliktų zonose.

6. Taryba yra susirūpinusi dėl to, kad, remiantis naujausia JT subjekto „JT vanduo“ padėties ataskaita, 6-as darnaus vystymosi tikslas (DVT) „Užtikrinti visiems vandens prieinamumą, darnų valdymą ir sanitariją“ įgyvendinamas ypač lėtai ir yra itin prastai finansuojamas. Todėl Taryba ragina toliau stiprinti vandens aspektą ES išorės veiksmuose ir Jungtinių Tautų (JT) darbotvarkėse vadovaujantis 6-to DVT pasiekimo visuotinio paspartinimo sistema. Kadangi vanduo yra aktualus visų DVT atžvilgiu, jis yra itin svarbus sėkmingam Darnaus vystymosi darbotvarkės iki 2030 m., taip pat kitų tokių tarptautinių susitarimų ir įsipareigojimų kaip Paryžiaus susitarimas dėl klimato kaitos, Naujoji miestų darbotvarkė, Biologinės įvairovės konvencija, JT konvencija dėl kovos su dykumėjimu ir Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programa, įgyvendinimui. Taryba pripažįsta didelę pagal Tarptautinių vandentakių ir tarptautinių ežerų apsaugos ir naudojimo konvenciją (Vandenų konvenciją), įskaitant UNECE/PSO Vandens ir sveikatos protokolą, parengtų priemonių vertę nustatant nacionalinius su vandeniu susijusių DVT įgyvendinimo tikslus, ir jos praktines rekomendacijas dėl su lygiateise prieiga prie vandens ir sanitarijos paslaugų susijusios padėties vertinimu.
7. Taryba pabrėžia, kad reikia stiprinti daugiašališkumą ir dialogą vandens klausimais, kurių pagrindas – JT, be kita ko, remiant 6-to DVT pasiekimo visuotinio paspartinimo sistemos įgyvendinimą ir įsteigiant naują JT specialiojo pasiuntinio vandens klausimais pareigybę, be to, ji akcentuoja JT darbo vandens srityje efektyvaus koordinavimo ir nuoseklumo svarbą, visų pirma stiprinant JT subjektą „JT vanduo“.

8. Taryba palankiai vertina JT 2023 m. konferenciją vandens klausimais, nes tai – galimybė sutelkti visus suinteresuotuosius subjektus bei sektorius ir toliau skatinti politinį postūmį vandens srityje ES kalbant vienu balsu ir proaktyviai reiškiant savo poziciją. Taryba ragina konferencijoje siekti konkrečių rezultatų, kad būtų paspartintas su vandeniu susijusių tikslų ir uždavinių pasiekimas ir 6-as DVT būtų pradėtas sparčiau įgyvendinti. Taryba palankiai vertina Generalinės Asamblėjos pirmininko 2021 m. sušaukto aukšto lygio susitikimo Niujorke rezultatus ir pritaria 2021 m. Bonos dialogų dėl rezultatų vandens srityje pagrindinėms gairėms ir rekomendacijoms, taip pat laukia būsimų konferencijų vandens klausimais, kuriomis bus prisidėta prie pasirengimo 2023 m. konferencijai vandens klausimais, primindama valstybių narių įnašą į šį procesą surengiant kai kurias iš šių konferencijų. Būtina skubiai pasaulio mastu didinti įtraukumą, imtis konkrečių veiksmų ir prisiimti įsipareigojimus, laikantis tarpsektorinių požiūrių, kad būtų pasiekti su vandeniu susiję tikslai ir uždaviniai. Taryba mano, kad, rengiantis 2023 m. konferencijai vandens klausimais, ES ir jos valstybės narės turėtų nustatyti bendrus tikslus ir pozicijas.
9. Taryba pabrėžia, jog svarbu, kad ES ir jos valstybės narės daugiau dėmesio skirtų vandens klausimui politiniuose dialoguose vietos, regionų ir daugiašaliu lygmenimis, tarpvyriausybiniuose procesuose ir tarptautiniuose forumuose, be kita ko, susijusiuose su klimato kaita, biologine įvairove, aplinka, maisto sistemomis, energija, sveikata, žmogaus socialine raida ir vandenynais. Šiuo tikslu Taryba akcentuoja reguliarių dialogų su visais atitinkamais suinteresuotaisiais subjektais, įskaitant pilietinę visuomenę, svarbą, ypač daug dėmesio skiriant marginalizuotų ir pažeidžiamų grupių įtraukimui ir vietos lygmeniu inicijuojamiems požiūriams, taip pat žmogaus teisių gynėjų, įskaitant žmogaus teisių aplinkos srityje gynėjus, apsaugai.
10. Taryba ragina visus Europos komandos narius šalinti spragas vandens sektoriuje, be kita ko, susijusias su finansavimu, valdymu ir pajėgumais, ir bendrai dalytis ES standartais, praktine ir kita patirtimi bei ištekliais. Šiuo atžvilgiu Taryba dar kartą patvirtina, kad reikia paspartinti mokslinius tyrimus ir inovacijas, dalijimąsi duomenimis ir žiniomis, kartu remiant perėjimą prie skaitmeninių sprendimų vandens srityje, be kita ko, dalyvaujant pajėgumų stiprinimo procese.

11. Primindama, kad reikia pašalinti vandens sektoriaus finansavimo spragą, Taryba palankiai vertina pastangas sutelkti novatorišką ir įtraukų finansavimą iš viešųjų bei privačiųjų, taip pat iš tarptautinių ir vietos šaltinių. Taryba pabrėžia, kad svarbu užtikrinti, jog vandens ir sanitarijos klausimai būtų įtraukti į diskusijas dėl vystymosi finansavimo ir Adis Abebos veiksmų darbotvarkės įgyvendinimo. Taryba pritaria ES tvaraus finansavimo plėtojimui ir pabrėžia, kad reikia subalansuotų investicijų į vandentvarką, prieigą prie vandens ir į sanitarijos bei higienos paslaugas tiek kaimo, tiek miesto teritorijose, be kita ko, kaip sveikatos priežiūros ir švietimo sistemų dalį, taip pat į vietas, kuriose reikalinga humanitarinė pagalba, gerinant vandens kokybę ir didinant atsparumą klimatui, stiprinant tarpvalstybinį bendradarbiavimą vandens išteklių srityje ir paisant lyčių lygybės principo, gerbiant žmogaus teises ir laikantis tvarumo standartų. Taryba pripažįsta, kad netinkamos sanitarijos paslaugos ir netinkamas nuotekų valymas daro poveikį vandens kokybei, biologinei įvairovei, žmonių sveikatai ir orumui. Taryba ragina skatinti efektyviai ir tausiai naudoti vandenį visuose sektoriuose, kai įmanoma, tai laikant prioritetu.
12. Taryba pabrėžia vandens sektoriaus valdymo svarbą ir integruoto vandens išteklių valdymo vaidmenį, nes tai yra pagrindinis procesas, kurio metu skatinamas koordinuotas vandens, žemės ir susijusių šaltinių plėtojimas ir tausios jų valdymas siekiant lygiateisiškai kuo labiau padidinti ekonominę ir socialinę gerovę, nepakenkiant gyvybiškai svarbių ekosistemų tvarumui. Taryba pakartoja vandens, maisto, energijos ir ekosistemų sąsajos svarbą užtikrinant sinergiją ir kompromisus dėl vandens ES išorės veiksmų kontekste.
13. Taryba akcentuoja integruoto vandens išteklių valdymo svarbą stiprinant šalių visuomenės atsparumą bet kokioje socioekonominėje aplinkoje ir visose ekosistemose, siekiant reaguoti į gamtinius pavojus ir sumažinti visų rūšių riziką, kurią lemia su vandeniu susijusios nelaimės ir ekstremalūs meteorologiniai reiškiniai, taip pat tokie lėtiniai reiškiniai kaip jūros lygio kilimas. Be to, integruoto vandens išteklių valdymo sistemos ir infrastruktūra, įskaitant susijusias su WASH, turėtų būti atsparesnės ir jų poveikis klimatui turėtų būti neutralus. Taryba pabrėžia, kad vandens srities veiksmus reikia geriau integruoti į ES išorės veiksmus ir finansavimą klimato kaitos švelninimo ir prisitaikymo prie jos srityje, be kita ko, įgyvendinant Sendajaus nelaimių rizikos mažinimo programą ir užtikrinant parengtį. Taryba ragina į nacionalines klimato strategijas ir planus pagal UNFCCC geriau įtraukti veiksmus vandens srityje, įskaitant WASH, ir juos geriau tarpusavyje suderinti, taip pat daugiau dėmesio skirti tarpvalstybiniam ir regionų bendradarbiavimui vandens ir klimato klausimais.

14. Taryba pabrėžia esminį vandens ekosistemų, visų pirma šlapynių, išsaugojimo ir atkūrimo vaidmenį siekiant skatinti žmogaus socialinę raidą, apsaugoti biologinę įvairovę, mažinti vandens taršą ir intensyvuoti klimato srities veiksmus laikantis Europos žaliojo kurso ir Paryžiaus susitarimo dėl klimato kaitos. Taryba pabrėžia gamtos procesais pagrįstų sprendimų, integruoto vandens išteklių valdymo, požiūrio „nuo šaltinio iki jūros“ ir tarpsektorinių požiūrių, integruoto pakrančių zonų valdymo, žiedinės ekonomikos principų ir žalesnio atkūrimo strategijų aktualumą. Taryba taip pat pripažįsta, kad 2021 m. kovo 23 d. JT žmogaus teisių taryba, priimdama rezoliuciją dėl žmogaus teisių ir aplinkos, atsižvelgė į rekomendacijas, pagal kurias visos valstybės į vandens sektoriaus valdymą turėtų įtraukti žmogaus teisėmis grindžiamą požiūrį, ir kad žmonių vandens vartojimo poreikių suderinimas, kartu užtikrinant pagarbą žmogaus teisėms, su vandens ekosistemų gyvybingumu yra vienas iš svarbiausių dvidešimt pirmojo amžiaus iššūkių.
15. Taryba pabrėžia, kad neįgaliųjų įtrauktį užtikrinantys ir transformatyvūs požiūriai, kuriais reaguojama į pagrindinės lyčių nelygybės priežastis, yra itin svarbūs užtikrinant, kad kiekvienas galėtų pasinaudoti prieiga prie įperkamų WASH paslaugų ir būtų ja įgalinti. Taryba taip pat ragina gerinti pagal lytį diferencijuotų su vandeniu susijusių intervencinių priemonių poveikio analizę ir supratimą siekiant pagrįsti lyčių klausimu konstruktyvias politikos priemones ir veiksmus.
16. Kalbant apie humanitarinės pagalbos, vystymosi ir taikos sąsają, Taryba dar kartą patvirtina, kad reikia didesnio humanitarinių, vystymosi ir taikos veiksmų papildomumo, kad būtų prisidedama prie vandens išteklių, vandens srities darbuotojų, ypač sanitarijos sektoriaus darbuotojų, ir vandens infrastruktūros saugumo ir saugos skatinant laikytis tarptautinės humanitarinės teisės, tarptautinės žmogaus teisių teisės ir tarptautinių darbo teisių. Taryba ragina stiprinti humanitarinės pagalbos darbuotojų, teikiančių gyvybes gelbstinčią pagalbą, ir ypatingos svarbos infrastruktūros apsaugą nuo bet kokios rūšies neigiamų (gaivalinių, nelaimingų ar tyčinių) reiškinių. Taryba ragina stiprinti susijusius įvairius suinteresuotuosius subjektus apimančius procesus ir analizę siekiant gerinti intervencinių priemonių įrodymus, politiką ir įgyvendinimą, tokiu būdu įgalinant humanitarinės pagalbos, vystymosi ir taikos sričių subjektus geriau bendradarbiauti šios sąsajos kontekste, siekiant patenkinti neatidėliotinus poreikius ir anksčiau imtis intervencinių priemonių, kad būtų pašalintos pagrindinės priežastys ir užkirstas kelias prasidėti humanitarinėms krizėms vandens ir sanitarijos paslaugų srityje.

17. Taryba dar kartą pakartoja regioninės integracijos veiksmų svarbą, ragina skatinti tarpvalstybinį ir regionų bendradarbiavimą vandens išteklių, įskaitant vandeninguosius sluoksnius, srityje kaip vieną iš svarbiausių darnaus vystymosi, žaliosios pertvarkos ir taikos veiksnių, ir ragina koordinuotomis pastangomis toliau propaguoti prisijungimo prie JT vandens srities konvencijų, tarpvalstybinių susitarimų ir institucinių sistemų ir jų laikymosi svarbą.
-